

EU-note

Til orientering af Europaudvalget og Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget

Præsident Macron: EU har behov for et paradigmeskifte og massive investeringer

Sammenfatning

Emmanuel Macron talte den 25. april 2024 om EU's fremtid på Sorbonne-universitetet. Hovedbudskabet er, at der er brug for et paradigmeskifte, så EU kan stå langt mere i egen ret på sikkerhedsområdet. Den ændrede geopolitiske situation og konkurrencen fra især Kina og USA kalder desuden på massive investeringer. Det fordrer en revision af reglerne for EU's økonomiske styring, et større EU-budget med flere egne indtægter og indførelsen af en »europæisk præference« i strategiske sektorer.

21. juni 2024

Kontaktperson:
EU-konsulent
Andreas Sommer
Møller (3146)

EU er dødelig

Ifølge Emmanuel Macron er der behov for massive offentlige og private investeringer, hvis EU fortsat skal være en af de førende kræfter inden for innovation, forskning og produktivitet.¹ Det er hovedbudskabet i den franske præsidents tale om EU's fremtid på Sorbonneuniversitetet, som han holdt få uger før valget til Europa-Parlamentet i juni.

Analysen har en del fællestræk med den tidligere italienske premierminister Enrico Lettas rapport om EU's konkurrenceevne.² EU skal ifølge Macron således træde ud af sin tilstand af »naïveté« i lyset af den ændrede geopolitiske situation, den digitale og grønne omstilling samt Kina og USA's investeringer.

Macron understreger situationens alvor på følgende måde: »Vi skal være klar over, at vores [nutidige] Europa også er dødeligt. Det kan dø. Det kan dø, og det hele afhænger af vores valg. Disse valg skal træffes nu.«

¹ Macron præciserede den 27. maj, at han ønsker [en fordobling af EU-budgettet](#).

² Se evt. EU-note om Lettarapporten [her](#).

Macrons tale spænder vidt over alt fra sikkerhed og forsvar, økonomi, grøn omstilling til grundlæggende rettigheder. De vigtigste af Macrons løsningsforslag gennemgås kort i denne EU-note under overskrifterne: »*Vækst og produktivitet, Forsvar og sikkerhed samt Grundlæggende rettigheder*«.

I. Vækst og produktivitet

Ifølge Macron kræver en tid med store forandringer, at EU udvikler en ny model for vækst og produktivitet. Den hidtidige model med regelbaseret international handel, konkurrence, tilsyneladende uendelig adgang til råstoffer og manglende hensyntagen til klimaforandringerne fungerer ikke længere.

a) Investeringer, økonomisk styring og nye indtægter til EU

Som nævnt mener Macron, at der er brug for langt flere investeringer i Europa – han refererer til estimater om behov for 650 til 1.000 mia. euro yderligere om året – og derfor skal der ske et paradigmeskifte i forhold til EU's regler for den økonomiske styring.

Der er ifølge Macron brug for en debat om Den Europæiske Centralbanks inflationsmål, og hvordan ECB også kan inddrage mål om vækst og grøn omstilling. Der er også behov for at øge den fælles kapacitet til at investere. Statsstøtte er ikke en holdbar løsning, fordi det fragmenterer det indre marked. Macron ønsker i stedet en »*større kollektiv budgetinvesteringsplan*«. Den konkrete udformning bør diskuteres af EU-landene, men Macron nævner muligheden for en fælles lånekapacitet.

Macron fremhæver desuden, at der bør tilføres flere midler til EU i form af egne indtægter fra bl.a. CO₂-grænsetilpasningsmekanismen (CBAM), EU's kvotehandelssystem (ETS), en ny europæisk skat på finansielle transaktioner og beskatning af multinationale selskabers overskud.

Det er ifølge Macron også afgørende at tiltrække flere private investeringer.

b) Produktivitet, forskning og innovation

Macron mener, at svaret på EU's udfordringer først og fremmest er mere og grønnere produktion og en erkendelse af, at de to ting ikke er hinandens modsætninger. EU bør bl.a. fremme produktion af bl.a. brint, halvledere og batterier.

EU bør ifølge Macron være »besat« af europæisk produktivitet, der skal understøttes af mere forskning og innovation. Der skal ikke bare uddannes kvikke hoveder, de skal også blive i EU frem for at flytte til USA eller Asien.

Midlerne til at nå dette mål er bl.a. en genbekræftelse af EU's målsætning om at bruge 3 pct. af BNP på forskning og innovation ([Barcelonamålsætningen](#)), der skal gå til strategisk vigtige emner som kvantecomputere, »morgendagens materialer«, mikrochips og batterier. Endelig skal der udvikles en politik for, hvordan forskning og innovation kan understøtte startupvirksomheder.

c) Industripolitik: »Made in Europe« i strategiske sektorer

Macron foreslår, at EU skal have et mål om i 2030 at være førende inden for fem strategiske sektorer: Kunstig intelligens, kvantecomputere, rummet, bioteknologi og »nye energiformer« (brint og atomkraft). Det skal ske ved produktionsmål, uddannelsesinitiativer, fælles investeringer og ved at konsolidere det, som allerede er gjort på andre strategiske områder (råmaterialer, halvledere, digital teknologi og sundhed).

Der skal også anvendes nye finansieringsværktøjer, idet de hidtidige har vist sig at være utilstrækkelige og for langsommelige. Der er brug for kortere ansøgningsprocedurer (minimum en halvering af sagsbehandlingstiden), enklere mekanismer (f.eks. skattefradrag) og en længere planlægningshorisont (5-10 år). Endelig skal traktaterne ændres, så der indføres en europæisk præference for aktører i strategiske sektorer såsom forsvar og rumfart.

d) Simplere regler

Macron refererer til Lettarapportens beskrivelse af behovet for øget konkurrence på det indre marked og fremhæver især energi, telekommunikation og finansielle tjenesteydelser. Reguleringen af det indre marked er generelt for detaljeret og lægger for store byrder på virksomhederne. Disse problemer skal bl.a. afhjælpes ved at lægge større vægt på proportionalitet og nærhedsprincippet, herunder ved at give større plads til national implementering.³

e) Energi og landbrug

EU er for afhængig af import af fossil energi, hvilket ifølge Macron skal modvirkes af øget energieffektivitet samt en større udbredelse af vedvarende

---

³ Ønsket om mere nationalt rum for implementering adskiller sig fra Lettarapporten, idet Letta foreslår øget brug af forordninger, når EU vedtager bindende regler for det indre marked. Forordninger er direkte anvendelige og kræver ikke gennemførelse i national ret for at få virkning.

energi og atomkraft.

Macon udtrykker forståelse for landbrugets vrede over »*overregulering, kompleks og absurde standarder samt fejlagtig anvendelse af europæiske regler*«. Samtidig understreger han, at fødevarerproduktion også er geopolitik på grund af sektorens betydning for fødevarer sikkerhed, beskæftigelse og produktion. Den kommende reform af EU's fælles landbrugspolitik (CAP) skal sikre simple regler, færre administrative byrder og større hensyntagen til klima/miljø.

f) En ny handelspolitik

Ifølge Macron bør EU's handelspolitik fortsat være præget af åbenhed, men den skal i langt højere grad forsvare europæiske interesser. Det går ikke, at kun EU overholder reglerne, fordi: »*Hvis kineserne og amerikanerne ikke længere respekterer dem ved at oversubsidiere kritiske sektorer, kan vi ikke være de eneste, der gør det.*«

EU's hidtidige tilgang har således været præget af naivitet, og der er behov for at EU »*systematiserer sin anvendelse af konkurrenceinstrumenter*«. Der skal bl.a. være en mere slagkraftig strategi for gengældelse (reciprocitet). De enkelte produkters klimamæssige aftryk skal stå klart for forbrugerne, der skal gøres bevidste om, at europæiske produkter »*næsten altid er bedre for planeten*«. Desuden skal produkter, der ikke lever op til europæiske »*nøglestandarder*«, formenes adgang til det indre marked.⁴

Endelig skal der sikres en bedre beskyttelse af EU's industrielle og intellektuelle ejendomsret, skrappe vurderinger af ikkeeuropæiske investeringer i kritiske sektorer og bedre beskyttelse imod fysiske angreb på f.eks. undersøiske kabler og europæiske satellitsystemer.

II. Forsvar og sikkerhed

Macron mener, at mange europæiske lande siden anden verdenskrig ikke har gjort nok for at sikre egen sikkerhed og strategisk autonomi. Energien blev uddelegeret til Rusland, sikkerheden til USA og produktionen til Kina. Nu er der brug for andre boller på suppen.

a) Forsvar

Den europæiske søjle inden for NATO er ifølge Macron essentiel, men der er

---

⁴ Det præciseres ikke, hvad der ligger i disse nøglestandarder.

også brug for en større europæisk selvstændighed på dette område. Det er således nødvendigt, at EU øger sin kapacitet til at kunne udvikle og producere bl.a. antimissilteknologi og langtrækkende våben. Desuden skal der udvikles en »reel strategisk sammenhæng« mellem de europæiske hære.

Macron fremhæver, at der er brug for en stærkere europæisk forsvarsindustri. Det kræver store investeringer, så produktionskapaciteten og -hastigheden kan øges. Macron er overbevist tilhænger af »en europæisk præference« i forhold til indkøb af militærudstyr og henviser til estimater om, at tre fjerdedele af det materiale, EU har doneret til Ukraine, er købt uden for EU.

b) Kontrol af grænser og kriminalitetsbekæmpelse

Et stærkt EU har brug for at kunne kontrollere sine grænser ifølge Macron. Vedtagelsen af [asyl- og migrationspagten](#) er et vigtigt skridt fremad, men der er brug for et stærkere europæisk samarbejde på området. EU skal have en mere »fast« politik hvad angår repatriering og tilbagesendelse af personer, der ikke er berettigede til asyl. Det kræver øget samarbejde med afsender- og transitlande, hvilket EU skal søge gennem handelsaftaler med disse lande.

EU skal også styrke den fælles indsats imod terrorisme, organiseret kriminalitet, narkotikasmugling, hadtale og kriminalitet online.

III. Grundlæggende rettigheder

Ifølge Macron kan frihed og demokrati ikke tages for givet. Derfor skal der løbende kæmpes for retsstatsprincipperne, magtens tredeling, beskyttelse af oppositionen, minoritetsrettigheder, et uafhængigt retsvæsen, pressefrihed, autonome universiteter og den akademiske frihed.

Der er behov for øget kapacitet til at bekæmpe indblanding i valg og propaganda. Macron slår også et slag for øget brug af kvalificeret flertal i EU-lovgivningsprocessen, hvor der især peges på udenrigspolitik og beskatning. Desuden skal Kommissionens forslag om [en europæisk universitetsgrad](#) føres ud i livet, mens [ARTE](#) skal styrkes.

Macron berører også det digitale rum, der tillægges stor betydning. Det lyder i talen, at: »... evnen til at skabe en demokratisk, digital offentlig orden er et spørgsmål om overlevelse. Det er et spørgsmål om overlevelse, om at forsvare vores humanisme.«

Ifølge Macron skal EU på dette område fortsætte med at søge en vej imellem de angelsaksiske lande og Kina. Den angelsaksiske tilgang giver nemlig for

meget magt til virksomhederne og algoritmerne, mens den kinesiske tilgang giver staten al for stor indflydelse. Som led i videreudviklingen af den europæiske vej ønsker Macron, at der skal være en minimumsalder på 15 år for fuld adgang til det digitale rum.⁵

Ligestilling mellem kvinder og mænd er også en del af Macrons visioner for »et humanistisk EU«. Han foreslår i den forbindelse, at retten til abort skrives ind i EU's charter om grundlæggende rettigheder.

Endelig kan det fremhæves, at Macron foreslår etableringen af et »europæisk solidaritetsprogram« under Den Europæiske Socialfond (ESF+), der skal støtte medlemsstaternes initiativer til at bekæmpe alle former for usikkerhed og give social støtte til de igangværende omstillinger.⁶

Dette dokument er udarbejdet af Folketingets Administration til brug for medlemmer af Folketinget. Efter ønske fra Folketingets Præsidium understøtter Folketingets Administration det parlamentariske arbejde i Folketinget, herunder lovgivningsarbejdet og den parlamentariske kontrol med regeringen ved at yde upartisk faglig bistand til medlemmerne. Faglige noter udarbejdet af Folketingets Administration er i udgangspunktet offentligt tilgængelige. Citaterne er oversat af EU-konsulenten.

---

⁵ Det fremgår ikke af talen, hvad der ligger heri. Men der tænkes formentlig på en ordning a la den franske lov fra 2023 om, at udbydere af sociale netværkstjenester i Frankrig skal nægte børn under 15 år adgang, medmindre det er godkendt af en af deres forældre eller værger. Læs evt. mere om den franske love [her](#).

⁶ Størrelsen af det foreslåede program præciseres ikke. Det gør omstillingerne heller ikke, men givet talens øvrige fokus tænkes der formentlig især på den grønne og digitale omstilling.